

História Dobrovoľného hasičského zboru mesta Stará Ľubovňa

Mesto Stará Ľubovňa bolo v histórii tvrdo skúšané požiarmi, keď v rokoch 1518, 1556, 1639 a 1843 viackrát takmer celé zhorelo. Požiar z roku 1639 nám pripomína i latinský nápis vo význame „Ľubovňa zhorela roku 1639, opravená roku 1641“, ktorý vidí každý návštevník, ktorý navštívi Dom Ľubovnianskeho mešťana. Z tohto storočia pochádza i známy obraz „Spravodlivý súd“, ktorý vyobrazuje potrestanie richtára Jakuba Demeka, ktorý sa po prepustení z funkcie dopustil podpaľačstva, za ktoré bol potrestaný stiahnutím z kože. Tento obraz môžeme vidieť na Ľubovnianskom hrade, a dokonca i z tohto hradu, ktorý je dominantou mesta, roku 1553 ostali po veľkom požiari iba holé múry. Každý požiar viedol k zmenám pravidiel v stavaní budov a novým a novým opatreniam, a napokon aj k vzniku dobrovoľného hasičského zboru vo štvrtok 28. februára 1877.

Na počiatku zbor sídlil v drevenej zbrojnici, ktorú si vybudovali občania sami. Vedúcich funkcií v zbere sa po jeho založení chopili členovia mestskej rady, čo trvalo až do roku 1923. Ručnú striekačku zakúpenú v roku 1877 doplnila druhá, modernejšia, už roku 1892. Prvú veľkú skúšku prekonalo požiarnictvo v Starej Ľubovni počas 1. svetovej vojny, nakoľko nebolo potrebnej výstroje a výbroje a takmer všetci členovia zboru museli narukovať k vojsku. Po vojne sa zbor pozviechal a do roku 1927 už mal plne vystrojených 29 hasičov. Počas osláv 50 rokov hasičstva v Starej Ľubovni sa robili zbierky občanov mesta i Staroľubovňanov žijúcich v USA a za nazbierané peniaze sa roku 1930 kúpila motorová striekačka a auto Tatra. Dala sa tiež vyrobiť prvá slávnostná zástava zboru, ktorej krstnou mamou bola samotná grófká Zámoyská. Roku 1933 sa v zbere založila kapela hrajúca na dychových nástrojoch, kapelníkom bol učiteľ hudby František Doubek, ktorá účinkovala až do roku 1944. Počas 2. svetovej vojny chránilo mesto 36 dobrovoľných hasičov, z ktorých šestina prešla aj zdravotníckym výcvikom. Pri prechode frontu cez mesto však bola požiarňa zbrojnica úplne vykradnutá, a tak v auguste 1944 na príkaz župana dostali hasiči nové vozidlo značky Steyer-Daimler s motorovou striekačkou a začali budovať všetko odznovu. V roku 1949 už mal zbor opäť hasičské auto, nákladné auto, 2 motorové a 2 ručné striekačky. Roku 1951 vznikla Miestna jednota *Československého* hasičstva a počet členov sa rozrástol na 216 členov, z toho 47 žien, 28 dorastencov a 53 žiakov. Obnovila sa tradícia hasičských plesov a divadiel a zbor založil hudobný krúžok džezovej hudby s názvom K-53 a začala tradícia hasičských súťaží. Naše hasičské družstvo dorastencov sa prebojovalo a zúčastnilo roku 1953 až celoštátnej súťaže hasičských družstiev v Olomouci. V 50-tych rokoch tiež bola zbrojnica zrenovovaná na murovanú a následne v nej s malou prestávkou až do roku 1978 sídlili dobrovoľní hasiči spolu s profesionálnymi hasičmi, až do času, keď sa profesionálni hasiči odsťahovali do vlastnej hasičskej stanice. Roku 1953 získali dobrovoľní hasiči nový automobil AS-16 Praga RN a novú výstroj a výbroj. V 60-tych rokoch dosiahol zbor svoj najväčší rozmach. Konali sa majálesy, juniálesy, štefánske i silvestrovské zábavy, hrali divadlá a kapela K-53 hrala po celom okrese. Od roku 1970 udržiavala družbu s SDH Valašské Meziříčí a tiež s SDH Valašská Bystrice, ktorá trvá dodnes. Roku 1971 vlastnila DHZ vozidlo AS-16 Praga RN, Tatra 805, motorku Jawa 350, dve prenosné motorové striekačky PS-8 a jednu PS-12 a iné vybavenie v celkovej hodnote vyše 370 000 Kčs. Ďalší rok však bolo vozidlo Praga RN presunuté do Orlova a Tatra 805 do Plavča. Roku 1979 dostali dobrovoľní hasiči ojazdenú Aviu A-30, prívesnú striekačku DVS-12 a PPS-8. Zbor plnil úlohy pri zásahovej i preventívnej činnosti a zúčastňoval sa súťaží. V roku 1988 sa naše hasičské družstvo mužov pod vedením vtedajšieho veliteľa DHZ Petra Tyrpáka prebojovalo do krajskej súťaže hasičských družstiev v Lipanoch, kde sa umiestnili na 9. mieste a získali aj diplom a pohár slušnosti za vzorné vystupovanie. V rokoch 1990 až 2003 sa dobrovoľní hasiči pravidelne zúčastňujú na stráži pri božom hrobe, vykonávajú preventívno-vzdelávaciu činnosť, súťažia družstvá mužov i družstvá detí a aj inak sa zúčastňujú na dianí v meste. V priebehu roku 2003 sa dobrovoľní hasiči rozlúčili so svojou zbrojnicou a presťahovali sa do nových priestorov. Zbor stratil veľa členov, no i naďalej sa zapájal do súťaží dospelých i detí a preventívnych prehliadok. Roku 2012 vozidlo Avia A-30 definitívne neprešlo STK a emisnou kontrolou a bolo vyradené z užívania. Táto udalosť ukázala potrebu reštrukturalizácie zboru, a tak vedenie DHZ posunulo roku 2015 štafetu ďalšej generácii, čím sa dostávame do súčasnosti. Zbor začal spoluprácu so SOŠT Levočská a aktuálne vlastní svojpomocne upravené terénne vozidlo Nissan Terrano a protipovodňový vozík s výbavou.

Zbor, ktorý je jedným z najstarších na Slovensku, zažil 3 rôzne storočia i 2 svetové vojny a niekoľko menších i väčších kríz. Nič z toho by však nebolo možné bez silných osobností, ktoré ho viedli a na každú prekážku odpovedali ešte väčším úsilím, a týchto by som chcel na záver spomenúť:

Veliteľmi DHZ boli Ján Kačúr (46 rokov), Ernest Kačúr (25 rokov), František Vitko (9 rokov), Štefan Petriľák (6 rokov), Peter Tyrpák (4 roky), Mikuláš Valčák (2 roky), Karol Haľama (2 roky), Vladimír Zvolinský (2 roky) a Ján Mézeš (40 rokov).

Predsedami boli Ján Kubašovský, Štefan Petriľák, Milan Šmida, Jozef Zavodjančík, Andrej Vorobeľ, Ján Murín, Ján Mézeš, Milan Čuban, Ing. Leopold Cabala, Jozef Pružinský, Karol Leškovský a Ing. Viliam Oravec, Csc.

Strojníci-vodiči: Štefan Trella, Stanislav Michal, Ladislav Dufala, Ján Kačmarský, Štefan Dzedzina, Vlado Dronzek, Dušan Peko, Ján Piontek a Ján Varchol.

Týmto osobám vďačíme za dlhú a bohatú históriu, ktorú vďaka nim môžeme ďalej zveľaďovať inšpirovaní ich odhodlaním, a za to im patrí naše veľké ďakujeme.

Text: BT